

Mevlevî Âyini

PENÇGÂH MAKAMINDA

(Mevlevîler bu Âyine *Bestei kadim* adını verirlerdi; kimin tarafından bestelendiği kat'î surette malûm değildir.)

(♩ = 64)

Devri revan Şe hiba _____ zi ce na _____ bî zü_l ce lâ _____

Nº211

Sağ kudüm
Sol " _____

le _____ st sema _____ he yi hey hey hey hey ra na yi me _ n

ca_ni_ me _____ ni vay Fe ri ra _____ şı kulû _____ bî e_h li ha _____

le _____ st sema _____ he _ yi hey hey hey hey ra na yi me _ n

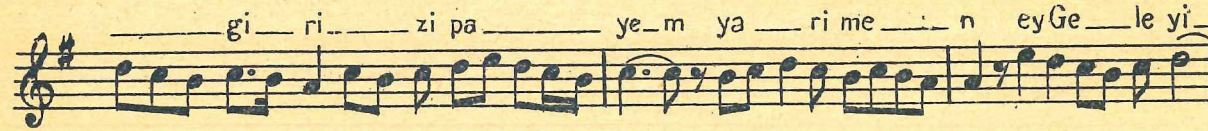
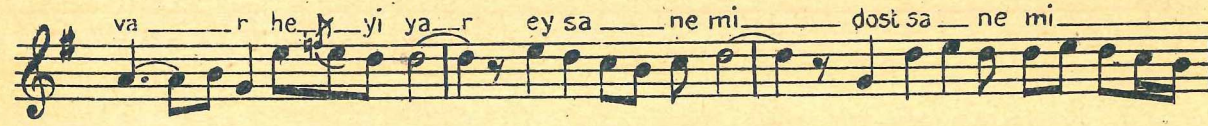
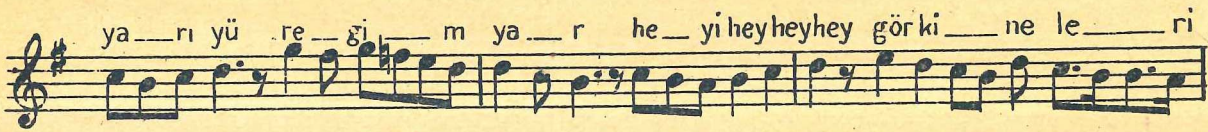
ca_ni_ me _____ ni vay De ri me _ z he bi mü _____ n ki ra_n hara _____

me _____ st sema _____ he _ yi hey hey hey hey ra na yi me _ n

ca_ni_ me _____ ni vay De ri me - z he bi a _____ şı ka_n halâ _____

le _____ st sema _____ he _ yi hey hey hey hey ra na yi me _ n

ca_ni_ me _____ ni hey ya _____ rı ra _ na _ yi me _____ n he _ yi hey hey



A teş ne ze ne di de ri di li ma il lâ hu
ca ni me ni vay Kô te h ne kü ne di men zi li ma
il lâ hu ca ni me n A h Ge ri a le mi ya
ni cümü le ta bi ban ba şe d ca ni me ni vay
Hal li ne kü ne di müş ki li ma il lâ hu
ca ni me *Saz*

(Devri revan'ın yarısında kalır, Evfer'in son 5 zarbından girer.)

İKİNCİ SELÂM

(♩=90)
St mi n ze kana se n ki di lâ lâ
EVEFER
Sağ kudüm
Sol " m T T t k t k m T T t k t k m T T
sa.so. sa.so. sa.so. sa.so.

le i za ra Hoşu kü n be nigâ hi

Mevlevî Âyinlerinin

İcrasından evvel okunan ve notası

258 inci sahifeden itibaren

dört sahife işgal eden

Na'tin Farsça Metni

Yâ Habiballah Resûli Hâlıkı yektâ tüyi,
 Ber güzini Zülcelâli pâkü bihemtâ tüyi;
 Nâzenini Hazreti Hak sadrü bedri kâinat,
 Nûri çeşmi Enbiyâ çeşmiçerâğı mâ tüyi;
 Der şebi Mi'rac bûde Cebreil ender rikâb,
 Pâ nihâde ber seri nüh künbedi hazrâ tüyi;
 Yâ resûlallah tü dâni ümmetânet âcizend,
 Rehnümâyi âcizâni bi serü bi pâ tüyi;
 Servi bostânı risâlet nev behâri mâ'rifet,
 Gülbüni bâğı şeriat sünbüli bâlâ tüyi;
 Şemsi Tebrizî ki dâred na'ti Peygamber ziber,
 Mustafâ vü Müctebâ an Seyyidi âlâ tüyi.

Bu na'tin nesren Türkçeye tercümesi

Ey Tanrı'nın sevgilisi! eşsiz Yaratıcı'nın Elçisi sensin,
 Allah'ın kulları arasından seçtiği pâk ve benzeri olmayan sensin;
 Ulu Tanrı'nın nazlısı, kâinatın yüksek derecelisi ve tekemmül etmiş,
 Peygamberlerin gözünün nûri bizim gözlerimizin ışığı sensin;
 Miraç gecesi «Cebraîl» rikâbında olduğu halde,
 Dokuz kat yeşil kubbenin üstüne ayak basan sensin;
 Ey Tanrı'nın Elçisi! bilirsinki ümmetlerin âcizdirler,
 Başsız, ayaksız âcizlerin yol göstericisi sensin;
 Peygamberlik bostanının selvisi, ma'rifet dünyasının ilk baharı,
 Şeriat bağının gül fidanı, yüce sümbül sensin;
 Şemsi Tebrizî Peygamberin methini ezberlemiştir,
 Mustafa vü Mücteba, o yüksek Ulu sensin.

Pençgâh makamında Mevlevî Âyini

FARSÇA METNİ

SELÂMI EVVEL

Şehbâzı cenâbı Zülcelâlest sema' (Hey hey hey hey hey ranayimen canimen vay)

Ferraşı kulûbı ehli hâlest sema' (» » » »)

Der mezhebi münkiran harâlest sema' (» » » »)

Der mezhebi aşikan halâlest sema' (» » » » hey)

(Yar ranayimen hey hey hey dost zibayimen hey hey hey yar canimen mirimen ah hey sultanimen vay hey hey hey hey hey hünkârimen vay hey yar yar yüreğim yar hey hey hey hey gör ki neler var hey yar.)

«Ey» Sanemi «dost sanemi» giriz pâyem (Yarimen)

«Ey» Geleyim «dost geleyim» dedi neyamed (»)

«Ey» Mehi a - «dost mehi a» fitab râyem (»)

«Ey» Geleyim «dost geleyim» dedi neyamed (Hey yarım)

(Hey mirim dost geleyim dedi neyamed ah)

Ateş nezened der dili ma illâ Hû (Canimen vay)

Kôteh neküned menzili ma illâ Hû (»)

Ger âlemyan cümle tabiban başend (»)

Halli neküned müşkili ma illâ Hû (»)

TERENNÜM

SELÂMI SANİ

Simin zekanâ senk dilâ lâle izârâ

Hoş kün benigâhi dili gamperveri mârâ

(Hey sultanimen hey hünkârimen hey ranayimen hey zibayimen)

În kalebi fersûde ger ez kôyi tü dürest

Elkalbü alâ babike leylen ve nehara

(Hey sultanimen hey künkârimen hey ranayimen hey zibayimen)

TERENNÜM

SELÂMI SALİS

Bişnev ez ney çün hikâyet miküned (Beli yarimen vay)

Ez cüdâyihâ şikâyet miküned (Ah beli yarimen dost)

Gez neyistan tâ merâ bübrideend (Ah beli yarimen dost)

Vez nefirem merdü zen nâlideend (» » » »)

Sine hâhem şerha şerha ez firak (» » » »)

Ta bigûyem şerhi derdi iştiyak. (» » » »)

TERENNÜM

Ey ki hezar âferin bu nice sultan olur (Dost dost)

Kulı olan kişiler (canım) husrevü hakan olur

Her ki bu gün Veled'e inanuben yüz süre (Dost dost)

Yoksul ise bay olur (canım) bay ise sultan olur

TERENNÜM

Ey kavm be hac refte kücâyid kücâyid (Dost)

Dildar hem incâst biyâyid biyâyid

(Yarimen yari mera ah yarimen yari mera dost yarimen yari mera vay vay)

TERENNÜM

Âşık ki tevazu nenümayed çi küned (yar)
Şebha beri köyi tü neyayed çi küned (yar)
Ger pûse dihed zülf tûra tire meşev (vay)
Divane ki zencir nehayed çi küned (yar)

(Yar yar zalım hey yar zalım yar gülüm yar mirim hey dost
Divane ki zencir nehayed çi küned yar)

Ah! güzelin aşkına hâlâtına
Yandı yürek aşk hararatına
And içeyim gayri güzel sevmeyim
Tanrıya vü Tanrının ayâtına

TERENNÜM

Ah! minel aşk ve hâlâtihi
Ahraka kalbi biharârâtihi
Ma nazarel aynü ilâ gayriküm
Uksimü billâhi ve âyâtihi

TERENNÜM

Der köyi harâbât mera aşk keşan kerd (hey)
An dilberi ayyar merâ didü nişan kerd (dost)
Men der peyi an dilberi ayyar bireftem (hey)
O rûyi hod an lâhza zimen bâz nihan kerd (dost)
Sultanı arefnâk büdeş mahremi esrar (hey)
Ta sırrı tecellii ezel cümle beyan kerd

SELÂMI RABİ

Sultanı meni, sultanı meni Ender dilü can imanı meni
(Hak Dost)

Der men bidemi men zinde şevem Yek can çi şevad sad canı meni
(Ah! imanı meni)

Pençgâh âyini Farsça metninin

nesren Türkçeye tercümesi

BİRİNCİ SELÂM

Sema', ulu Tanrı'nın büyük bir toğanıdır
Sema', vecdü hal ehlinin kalplerinin temizleyicisidir
Sema', münkirlerin mezhebinde haramdır
Sema', âşıkların mezhebinde helâldir

§

Benim sözünde durmayan güzelim
Gelirim dedi de gelmedi
Parlak düşünceli ay yüzlü sevdiğim
Gelirim dedi de gelmedi

§

Bizim gönlümüze ateş vuran ancak Allahdır
Bizim menzilimizi kısaltan ancak Allahdır
Bütün dünya halkı tabib olsalar
Bizim müşkülümüzü hal eden ancak Allahdır

İKİNCİ SELÂM

Ey gümüş çeneli, taş yürekli, lâle yanaklı güzel
Bizim gam besleyen gönlümüzü bir bakışınla hoş et
Bu yıpranmış kalp, gerçi senden uzaktadır
Lâkin kalbim gece gündüz senin kapındadır

ÜÇÜNCÜ SELÂM

Dinle ney'den kim hikâyet etmede [1]
 Ayrılıklardan şikâyet etmede
 Der kamışlıktan kopardılar beni
 Nâlişim zar eyledi merdû zeni
 Şerha şerha eylesün sinem firak
 Eyleyim ta şerhi derdi iştiyak

§

Ey ki hezar âferin bu nice sultan olur
 Kulu olan kişiler husrevü hakan olur
 Her ki bu gün Veled'e inanu ben yüz süre
 Yoksul ise bay olur bay ise sultan olur

§

Ey Hacca giden kimseler! neredesiniz?
 Sevgilimiz buradadır, geliniz, geliniz.
 Âşık sana tevazu göstermesin de ne yapsın?
 Geceleri senin semtine gelmesin de ne yapsın?
 Eger senin zülfünü öperse canın sıkılmasın;
 Bir deli zencire sarılmasın da ne yapsın?

§

Ah! güzelin aşkına halâtına
 Yandı yürek aşk hararatına
 And içeyim gayri güzel sevmeyim
 Tanrıya vü Tanrı'nın ayâtına

§

Aşktan ve aşkın hallerinden ah çekmekteyim
 Aşk, benim kalbimi hararetlerle yaktı
 Gözümün senden başkasına bakmadığımı (temin için)
 Tanrıya ve Tanrının âyetlerine and içerim

§

Aşk beni meyhaneler semtine çekti
 O hilekâr güzel beni gördü ve bana işaret etti
 Ben de o hilekâr güzelin arkasına düşüp gittim
 Halbuki o güzel derhal yüzünü benden sakladı
 Allah'a (Seni hakkıla tanıyamadık) deyen Peygamberin esrarına Pir'im mahremdi
 Bunun içindir ki o Peygamber ezelden tecelli eden esrarı Pirime ifşa etmişti

DÖRDÜNCÜ SELÂM

Sultanımsın benim, sultanımsın benim
 Gönlümde, cânımda imanımsın benim
 Bana bir nefes edersen ben dirilirim
 Bir cânin ne hükmü var? yüz kere canımsın benim

(1) Bu manzum tercüme, Mevlâna'nın Mesnevi'sini başdan başa nazmen türkçeye çeviren Nahiff'nindir.

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

İSTANBUL

KONSERVATUVARI

NEŞRİYATI

TÜRK MUSİKİSİ KLASİKLERİNDEN

Altıncı cilt

Mevlevî Âyinleri

I

Ali Rifat, Rauf Yekta, Zekâizade Ahmet ve Dr. Suphî Beylerden müteşekkil Konservatuvar « Tasnif ve Tesbit Heyeti » tarafından notaya alınmış tarihî kıymeti haiz bir NA'T ve üç MEVLEVÎ ÂYİNİ ile bu eserler hakkında Heyetin reisi Rauf Yekta Beyin tetkikatından bâhis bir mukaddemesini havidir.

HER HAKKI MAHFUZDUR.

İSTANBUL

Feniks Matbaası

1934

Mevlevî Âyinleri

I

PENÇGÂH MAKAMINDA